

През 1832 г. Сърбия сключи отбранителенъ и нападателенъ съюзъ съ Австрия и презъ цѣль единъ периодъ отъ време тя открито се движи въ орбитата на Виена. А съюзътъ на Румъния съ Австрия и Германия е общеизвестенъ фактъ. Не бѣше ли тя предниятъ аванпостъ на Германия? Тоя съюзъ, дори официално трая до 1916 год. За съюзътъ на Гърция съ Германия нужно ли е да се споменава? Ако кралъ Константинъ не можа да изпълни намерението си да воюва на страната на Германия, това бѣше само една случайность. Гръцката анкетна комисия установява, че на три пѣти е замислювано нападение въ тила източната армия на Антантата. Най-после, забравенъ ли е инцидента въ Пирейското пристанище. Всичко това на времето си обстойно е било изложено отъ българското правителство на Конференцията отъ 29.XII. 1919 г. въ мемоара му подъ заглавие: „Българския въпросъ и балканскитѣ държави“. Тамъ, по най-красноречивъ начинъ се изтъкна, че България ако е взела участие въ войната това е станало водима единствено отъ високи и възвишени патриотически цели и чувства — освобождаването на сънародникитѣ си въ Македония и Тракия. А отъ това следва логичното заключение, че ако косвено България е могла да подпомогне нападателната война на Германия и Унгария, не по-малко може би тѣ се приготвиха и решиха да воюватъ осланяйки се на старитѣ си договори, обещания и надежди (за които историята по-късно ще каже своята дума), които имаха съ своитѣ бивши и възможни бждащи съюзници. И самиятъ дори фактъ на най-късното и противоречуше на тѣхната по предишна политика присъединяване на страната на Антантата не може по никакъвъ начинъ да унищожи значението за вземането окончателно решение за нападение отъ страна на Германия и Австро-Унгария. . . .

* * *

Ако неправдитѣ по териториянитѣ въпроси могатъ да чакатъ своето бждаще разрешение, икономическитѣ неправди, които отиватъ противъ установенитѣ икономически закони, въ скоро време посочиха фалшивата база на репарационния въпросъ. Не се мина дълго време и за всички, включително и победители, стана повече отъ очевидно следвания погрѣшенъ пѣтъ. Сама по себе си се наложи мисълта за ревизия на репарационнитѣ задължения. Австрия и Унгария фактически бидоха освободени отъ плащането на репарациитѣ. Нѣщо повече. Тѣ получиха международни заеми. Турция, следъ Лозанския договоръ отъ 1923 год. сведе репарационнитѣ си задължения до единъ незначителенъ минимумъ. Остана само Германия и България. Последната се намираше подъ тежка финансова криза. Истошена отъ продължителнитѣ войни, съ увеличени вътрешни разходи, особено по силата на Солунското Премирие, и издръжката на Съгласенскитѣ войски и други комисии която коштуваше твърде скъпо, съ разстроено и намалено производство, презъ 1919 г. и следнитѣ, освенъ съ редовнитѣ си бюджетни приходи, тя трѣбваше да покрива голѣмитѣ си дефицити чрезъ банкнотна емисия. Това обстоятелство, заедно съ предстоящитѣ репарационни плащания и други задължения по договора за миръ, въ късо време предизвикаха катастрофалното падане на националната монета. Държавата се намираше предъ финансовъ разгромъ.

Следнитѣ две таблици ни даватъ ясна картина за положението.

I. Държавенъ бюджетъ за фин. 1911, 1914, 1918—1922/23 г.

Финансови години	1911	1914	1918	1920/21	1921/22	1922/23	Въ милиони лева
Приходи	199	224	567	2,006	2,520	4,455	
Разходи	210	290	1,293	4,003	4,003	4,710	
Дефицитъ	11	66	726	1,217	1,483	225	